

Průběžná zpráva o projektu – OVA, PDP, MGS-KP (sub-projekt)

I. ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název projektu	Monitoring přirozených lesů České republiky		
Číslo projektu	EHP-CZ02-OV-1-021-2014		
Číslo programu	CZ02	Název programu	CZ02 - Biodiverzita a ekosystémové služby/ Monitorování a integrované plánování a kontrola v životním prostředí/ Adaptace na změnu klimatu

Název konečného příjemce	Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i.			
Kontaktní osoby				
Jméno	Příjmení	E-mail	Telefon	Pozice
Libor	Hort	libor.hort@vukoz.cz	541126264	Vedoucí projektu
Magdalena	Jirousová	jjirousova@vukoz.cz	605205761	Projektový manažer
Ivan	Suchara	suchara@vukoz.cz	296528256	Statutární zástupce
Sylva	Vladíková	vladikova@vukoz.cz	296528310	Finanční manažer

Podíl grantu	80%	Přidělená výše grantu	7 525 584
Celkové způsobilé výdaje projektu	9 406 980	Období způsobilosti výdajů	Od: 19.12.2014 Do: 30.04.2017

Plánované zahájení projektu	01.01.2015	Plánované ukončení projektu	31.10.2016
Skutečné zahájení projektu	02.01.2015	Předpokládané ukončení projektu	31.10.2016
Zpráva č.	ZPR-PZ-3-CZ02-OV-21-2016	Monitorovací období	Od: 01.11.2015 Do: 29.02.2016
Jedná se o poslední průběžnou zprávu	Ne		

Stručný popis postupu projektu

Z hlediska postupu prací je projekt zhruba na 70 % svého řešení. Pokračovala aktualizace dat o přirozených lesích ČR i analýzy krajinného pokryvu. V oblasti monitoringu vybraných skupin organismů bylo hlavní náplní práce zpracování dat sebraných v předchozích obdobích, jejich digitalizace a vyhodnocování. Podrobnější popis prací je uveden u jednotlivých aktivit, stejně jako popis činností spadajících pod publicitu projektu. Jak bylo uvedeno již v předchozí monitorovací zprávě, z důvodu nepříznivých klimatických podmínek se projektový tým rozhodl požádat o prodloužení doby řešení projektu. Žádost o změnu projektu č. 2 byla schválena – doba implementace projektu byla prodloužena o 6 měsíců (podstatná změna) a v souvislosti s tím byla provedena i drobná změna rozpočtu, konkrétně navýšení osobních nákladů u aktivity 4 (nepodstatná změna typu A). Prodloužení doby řešení projektu se týká aktivit č. 1, 2, 4, 6, 8 a 9, aktivity č. 3, 5 a 7 budou dokončeny v původním termínu. Vzhledem ke komplexnosti projektu a provázanosti jednotlivých aktivit budou všechny indikátory projektu (zpracování souhrnných výzkumných zpráv) splněny až na konci řešení projektu. Vedle výše popsanych změn projektu došlo ve třetím monitorovacím období ještě k nepodstatným změnám typu B (ke snížení úvazků v souvislosti s prodloužením projektu, změnám jednotkových cen a kompenzacím přečerpaného cestovného v rámci jednotlivých podkapitol rozpočtu), okomentovaným v přehledu skutečného čerpání.

Název Aktivity: 1 - Řízení projektu

Ve třetím monitorovacím období bylo těžiště koordinačních prací nasměřováno z oblasti sběru dat v terénu do oblasti zpracování dat, jejich digitalizace a přípravy na import dat získaných v rámci projektu do Nálezové databáze ochrany přírody (NDOP). Pro bezproblémové zajištění této části projektu probíhaly intenzivní konzultace se správcem NDOP, tedy Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR. Vzhledem k prodloužení doby řešení projektu byli postupně o této skutečnosti informováni správci lesů v dotčených lokalitách. I nadále pokračovala komunikace s orgány ochrany přírody, s již zmíněnou AOPK ČR, správami národních parků a s MŽP ČR. Kromě kontroly plnění jednotlivých dílčích aktivit byla nedílnou součástí aktivity kompletní administrace projektu včetně komunikace se zprostředkovatelem programu a vedení finanční stránky projektu. Byla zpracována druhá průběžná zpráva o projektu, obsahující i výroční zhodnocení realizace projektu, včetně žádosti o platbu. Byla podána žádost o prodloužení doby řešení projektu (žádost o změnu projektu č. 2), která byla zprostředkovatelem programu schválena. V souvislosti s tím byly provedeny změny v projektovém týmu – v případě aktivity 2 byl mírně redukován počet členů týmu a u všech prodloužovaných aktivit bylo naplánováno snížení úvazků v závislosti na dostupných finančních prostředcích. Tyto změny se promítly do aktualizované specifikace osobních nákladů projektu.

Název Aktivity: 2 - Monitoring přirozených lesů

V tomto monitorovacím období nebyla realizována žádná terénní šetření. Pokračovala aktualizace dat o přirozených lesích ČR v rámci Databanky přirozených lesů ČR, práce na dílčích analýzách změn ve dřevinném a bylinném patře přirozených lesů (např. analýza vývoje struktury a druhové skladby dřevin v jednotlivých lokalitách), stejně jako zpracování půdních dat. Řešitelský tým dále zahájil přípravu podkladů pro dílčí výzkumné zprávy, zejména přípravu sumářů charakterizujících stav dřevinného patra jednotlivých monitorovaných lokalit. V příštím monitorovacím období bude znovu pokračovat sběr dat v terénu a budou připravovány podklady pro dílčí výzkumné zprávy za jednotlivé studované lokality. Budou i nadále aktualizována data o přirozených lesích ČR a postupně zpracovávány analýzy změn ve dřevinném a bylinném patře přirozených lesů.

Název Aktivity: 3 - Monitoring mechorostů

V uplynulém monitorovacím období byl dokončen terénní bryologický průzkum. Monitoring mechorostů na živých stromech a tlejícím dřevě byl od zahájení projektu prováděn v souladu se stanovenou metodikou, v jeho rámci proběhly návštěvy všech 11 vybraných lokalit přirozených lesů. Hlavní náplní práce během třetího monitorovacího období bylo zpracovávání materiálu z předchozích terénních průzkumů, determinace herbářových položek, kompletace dat zapsaných v terénu spolu s výsledky určování a jejich digitalizace. Výsledkem je databáze obsahující sledované ekologické proměnné a prostorové informace o každém studovaném kmenu/stromě a s ní propojené seznamy všech druhů mechorostů na daném kmenu/stromě. Kromě zpracování vlastních údajů získaných během monitoringu byly shromážděny další podklady pro dílčí výzkumné zprávy za jednotlivé lokality. V následujícím monitorovacím období budou zpracovány dílčí výzkumné zprávy za tuto aktivitu.

Název Aktivity: 4 - Monitoring hub

Počátkem třetího monitorovacího období byl podle plánu dokončen terénní sběr mykologických dat na vybraných tlejících kmenech (s výjimkou dříve avizovaných lokalit v termofytiku, na nichž bude sběr dat dokončen ve vegetační sezóně 2016). Těžiště prací v průběhu zimy spočívalo v mikroskopické determinaci terénních sběrů - u některých lokalit se již podařilo naprostou většinu nálezů určit (Boubínský prales, Polom, Kohoutov, Žákova hora), u ostatních bude determinace dokončena v příštím monitorovacím období. Prozatímní výsledky nasvědčují hypotéze, že i ve velmi nepříznivých letech dokáže detailní monitoring vybraných kmenů přinést oproti klasickému mykofloristickému přístupu řadu nových poznatků - např. v Boubínském pralesi se na vybraných 32 tlejících kmenech smrků touto metodou podařilo nalézt asi o 40 taxonů hub více, než bylo na tomtéž substrátu zaznamenáno během nedávného podrobného dvouletého plošného mykologického průzkumu v celé NPR Boubínský prales. Nálezová data jsou po determinaci s pomocí mikroskopu editována společně s podrobnými ekologickými údaji v elektronické databázi, která bude při následné finalizaci výsledků sloužit jako zdroj pro import údajů do Nálezové databáze ochrany přírody (NDOP) a zároveň jako výchozí materiál pro statistickou analýzu a interpretaci získaných poznatků. V následujícím monitorovacím období budou dokončeny zbývající terénní práce a po determinaci terénních sběrů bude přikročeno k interpretaci výsledků.

Název Aktivity: 5 - Monitoring měkkýšů

Ve třetím monitorovacím období byly zpracovány odebrané vzorky hrabanky ze všech zkoumaných lokalit - byly z nich extrahovány ulity jednotlivých měkkýšů a nálezy byly následně determinovány na základě morfologických znaků. Všechna získaná data byla přepsána do databáze, resp. elektronických tabulek, aby mohla být použita pro navazující analýzy. Data byla zároveň upravována pro následný import do Nálezové databáze ochrany přírody (NDOP). Probíhala systematická kompletace podkladů pro tvorbu dílčích výzkumných zpráv pro jednotlivé lokality. Byla dokončena dílčí zpráva za lokalitu Polom, tak aby mohla sloužit jako vzorový rámec pro ostatní dílčí zprávy, resp. lokality. Ty byly v tomto monitorovacím období rozpracovány, dokončeny budou v březnu.

Název Aktivity: 6 - Monitoring saproxylických brouků

Ve třetím monitorovacím období bylo dokončeno zpracování vzorků s entomologickým materiálem ze všech monitorovaných lokalit. Všichni zástupci skupiny kovaříkovití (Elateridae) byly determinovány do druhové úrovně. Ke každému druhu byl doplněn údaj, zda se jedná o druh saproxylický či nikoli, a zároveň mu byl podle Červeného seznamu ohrožených druhů České republiky – Bezobratlí (Farkač, Král, Škorpík eds. 2005) přiřazen status ochrany. Tato data, včetně proměnných prostředí s možným vlivem na cílovou skupinu, byla přepsána do elektronické podoby a byly provedeny první statistické analýzy dat. Nálezová data byla porovnávána s daty z dostupných literárních údajů za účelem vytvoření komplexního pohledu na společenstva kovaříkovitých všech lokalit. V následujícím monitorovacím období budou pokračovat analýzy dat a bude provedena návštěva všech devíti lokalit za účelem sběru proměnných prostředí (zejména snímání korunového zápoje a pokryvnosti bylinné vegetace). U pat stromů, kde byly v loňském roce instalovány pasti, budou navíc provedeny prosevy hrabanky za účelem získání komplexnějšího obrazu broučích společenstev. Tento materiál bude též determinován do druhové úrovně.

Název Aktivity: 7 - Monitoring netopýrů

Práce v průběhu třetího monitorovacího období byly v naprosté většině věnovány analýze nahrávek získaných v průběhu terénních etap výzkumu pomocí ultrazvukových detektorů. Pomocí specializovaného softwaru byly prováděny akustické analýzy a byly identifikovány jednotlivé druhy netopýrů v nahrávkách. Získaná data byla vkládána do databází a přehledových tabulek. Následně byla prováděna potřebná hodnocení, analýza společenstev jednotlivých pralesů, srovnávání společenstev netopýrů mezi lokalitami, vyhodnocování vztahů jednotlivých lokalit podle společenstev netopýrů a statistické analýzy pro přípravu podkladů pro dílčí výzkumné zprávy. Byly rovněž zahájeny práce na textech dílčích výzkumných zpráv, které budou dokončeny v následujícím monitorovacím období.

Název Aktivity: 8 - Monitoring dynamiky krajiny

Činnosti v rámci této aktivity ve třetím monitorovacím období byly opět rozděleny na dva základní směry: analýza dynamiky krajinného pokryvu širšího okolí vybraných lokalit přirozených lesů (PL) a analýza stavu a vývoje krajinného pokryvu ve vybraných velkoplošných zvláště chráněných územích (VZCHÚ). V rámci analýzy dynamiky krajinného pokryvu okolí lokalit PL byla dokončena vrstva krajinného pokryvu za současnost (rok 2014) za chybějící lokality, což umožnilo dokončení kontroly návazností jednotlivých vrstev. Byly zahájeny analýzy dynamiky krajinného pokryvu – tyto analýzy byly provedeny u pěti lokalit PL (Žákova hora, Lipina, Raňšpurk, Cahnov, Salajka) a byla zpracována první dílčí zpráva o dynamice krajinného pokryvu v okolí lokality Žákova hora. Pro všechny lokality byly zároveň finálně uspořádány proměnné abiotických poměrů v okolí PL (charakteristiky reliéfu, přírodního stavu prostředí a stanovištních poměrů lesních ekosystémů). Z nich pak jsou postupně vytvářeny specifické sety proměnných pro potřeby hodnocení vlivu prostředí na biodiverzitu studovaných taxonomických skupin (mechorosty, houby, brouci atd.). V rámci analýzy stavu a vývoje krajinného pokryvu ve vybraných VZCHÚ byly dokončeny všechny vrstvy nezbytné pro hodnocení antropogenního tlaku na zkoumané lokality. Rovněž byly vytvořeny vrstvy lesů všech VZCHÚ za období 1950 a 1990. Současně dobíhá aktualizace vrstvy lesů za období 2014. Tyto vrstvy jsou doplňkové a budou vstupovat k analýzám fragmentace na zkoumané lokality. Byly také započaty přípravné práce v oblasti analýz fragmentace a antropogenního tlaku na zkoumané lokality. V následujícím období budou dokončeny analýzy dynamiky krajinného pokryvu pro zbývající lokality PL a budou provedeny analýzy týkající se fragmentace a antropogenního tlaku na vybrané VZCHÚ.

Název Aktivity: 9 - Publicita projektu

Ve třetím monitorovacím období nebyly v oblasti publicity projektu realizovány žádné významnější aktivity. Na webových stránkách projektu (www.monitoringprirozenychlesu.cz) byly průběžně aktualizovány obě jazykové verze. I v tomto období byly průběžně o stavu řešení projektu informovány cílové skupiny – orgány ochrany přírody i správci území (viz aktivita 1 – Řízení projektu). Vzhledem k prodloužení doby implementace projektu byl závěrečný seminář přesunut na poslední monitorovací období. Byla však zahájena příprava pracovního setkání se zástupci státní správy, které by mělo proběhnout v příštím monitorovacím období. Členové projektového týmu zde jednotlivým odborným pracovníkům MŽP, jmenovaným jako kontaktní osoby pro dílčí části projektu, představí dosavadní výsledky projektu a prodiskutují s nimi formu plánovaných výstupů projektu, aby co nejvíce refletovala jejich požadavky coby budoucích uživatelů výsledků.